

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sžsk/98/2017
Identifikačné číslo spisu: 1016200080
Dátum vydania rozhodnutia: 12.12.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Judita Kokolevská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:1016200080.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Judity Kokolevskej a členov senátu JUDr. Viery Nevedelovej a Mgr. Viliama Pohančenika, v právnej veci žalobkyne: Z., bytom L., proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom 813 63 Bratislava, Ul. 29. augusta č. 8 - 10, o kasačnej sťažnosti žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave, č. k. 6S/8/2016-34 zo dňa 24. mája 2017, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť žalovaného z a m i e t a .

Žalobkyni p r i z n á v a právo na náhradu trov kasačného konania v rozsahu 100 %.

Odôvodnenie

1. Krajský súd rozsudkom z 24.05.2017, č. k. 6S/8/2016-34 podľa § 191 ods. 1 písm. e/ a f/ Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“) zrušil rozhodnutie žalovanej zo dňa 25.11.2015 č. 58346-2/2015-BA, ktorým táto zamietla odvolanie žalobkyne a potvrdila rozhodnutie pobočky v Bratislave č. 22790/2015-BAM-DvN zo dňa 18.09.2015 o nároku žalobkyne na dávku v nezamestnanosti vo výške 50 % denného vymeriavacieho základu 13,7334 eur od 01.09.2015 na obdobie šiestich mesiacov podľa § 104 ods. 1, § 105 ods. 1, § 107 a § 108 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov.

2. Krajský súd dospel k záveru, že vo veci nebol náležite zistený skutkový stav, nakoľko z obsahu predloženého administratívneho spisu nevyplýva údaj o tom, kedy došlo k zaplateniu poistného vtedajším zamestnávateľom žalobkyne za deň 31.08.2015, t. j. za deň, kedy mala žalobkyňa podľa opravného registračného listu fyzickej osoby čerpať dovolenku. Poukázal na to, že skutočnosti o zmene termínu skončenia rodičovskej dovolenky žalobkyne boli žalovanému v čase rozhodovania známe a vyplývali z dokladov predložených jej zamestnávateľom. Iba samotné konštatovanie o účelovosti konania žalobkyne bez ďalších relevantných dôkazov podporujúcich toto tvrdenie nepovažoval za postačujúce. Zdôraznil, že bez náležite zisteného skutkového stavu veci nie je možné zodpovedne prijať záver o správnosti právneho posúdenia žalovaným. Konštatoval tiež, že aj dodatočne predložený opravný výkaz registračného listu fyzickej osoby v prípade zaplatenia príslušného poistného, je riadnym podkladom pre

výpočet dávky v nezamestnanosti a postup aký nastal v danom prípade ukončenia pracovného pomeru je plne v súlade so zákonom. Krajský súd následne vyhodnotil, že žalovaný nedostatočne zistil skutkový stav a zároveň skutkový stav, ktorý vzal za základ napadnutého rozhodnutia, nemá oporu v administratívnom spise. Žalobkyni náhradu trov konania nepriznal.

3. Proti rozsudku krajského súdu podala žalovaná včas kasačnú sťažnosť. Navrhla rozsudok krajského súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, s poukazom na § 462 ods. 1 SSP. Namietala, že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 440 ods. 1 písm. g/ SSP). Trvala na tom, že konanie žalobkyne a jej následné úkony súvisiace so skrátením trvania jej rodičovskej dovolenky sa javia ako účelové s cieľom získať dávku v nezamestnanosti vo vyššej sume ako bolo priznané v prvostupňovom konaní. Hoci samotné dodatočné podanie opravného registračného listu fyzickej osoby nie je v rozpore so zákonom, následnosť úkonov žalobkyne, zamýšľané následky i celkový kontext prípadu sťažovateľku viedli k tomu, že nárok na dávku v nezamestnanosti a jej výšku posúdila ku dňu uplatnenia nároku na túto dávku, čo taktiež nie je v rozpore so zákonom. Dodala, že pokiaľ má žalobkyňa za to, že jej zamestnávateľ, resp. externá účtovná firma, urobili administratívnu chybu, ktorá ju poškodila pri určení výšky dávky v nezamestnanosti, má možnosť, aby si spôsobenú škodu podľa vlastného uváženia uplatnila u týchto subjektov, a nie dodatočnou zmenou a „prispôbením“ údajov v Sociálnej poisťovni.

4. Žalobkyňa vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti uviedla, že s rozsudkom krajského súdu súhlasí.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (§ 438 ods. 2 SSP) preskúmal kasačnú sťažnosť žalovaného bez nariadenia pojednávania v súlade s § 455 SSP a dospel k záveru, že jej nemožno vyhovieť.

6. Predmetom kasačného konania je preskúmanie rozhodnutia žalovanej, ktorým žalobkyni priznala dávku v nezamestnanosti vo výške 50 % denného vymeriavacieho základu 13,7334 eur od 01.09.2015 na obdobie šiestich mesiacov.

7. V konaní nebolo sporným, že žalobkyni nárok na dávku v nezamestnanosti v zmysle § 104 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení vznikol, nakoľko získala potrebnú dobu poistenia v nezamestnanosti.

8. Spornou sa však stala otázka výšky samotného denného vymeriavacieho základu. Kým žalovaná trvala na určení denného vymeriavacieho základu v zmysle druhej vety ustanovenia § 108 ods. 3 zákona o sociálnom poistení č. 461/2003 Z. z. postupom podľa § 138 ods. 5 zákona o sociálnom poistení (zo všeobecného vymeriavacieho základu), žalobkyňa sa domáhala určenia denného vymeriavacieho základu v súlade s § 108 ods. 2 a prvej vety § 108 ods. 3 zákona o sociálnom poistení (z vymeriavacieho základu z príslušného rozhodujúceho obdobia).

9. V konaní tiež nebolo sporné, že rozhodujúcim obdobím na zistenie denného vymeriavacieho základu je v danom prípade obdobie od 01.09.2013 do 31.08.2015. Prvostupňový správny orgán v odôvodnení prvostupňového správneho rozhodnutia poukázal na to, že žalobkyni za rozhodné obdobie nebolo možné určiť vymeriavací základ, keďže poberala materské a následne čerpala rodičovskú dovolenku. S uvedeným tvrdením žalobkyňa nesúhlasila a už v odvolacom konaní pred správnym orgánom, žiadala o určenie denného vymeriavacieho základu z vymeriavacieho základu dosiahnutého dňa 31.08.2015, teda za deň, v ktorý po ukončení rodičovskej dovolenky nastúpila do zamestnania, pričom čerpala riadnu dovolenku.

10. Podľa § 124 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení, organizačnými zložkami Sociálnej poisťovne sú ústredie a pobočky.

11. Podľa § 195 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení, organizačná zložka Sociálnej poisťovne pred vydaním rozhodnutia postupuje tak, aby presne a úplne zistila skutočný stav veci, a na

ten účel obstará potrebné podklady na rozhodnutie.

12. Podľa § 195 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení, podkladom na rozhodnutie sú najmä podania, návrhy a vyjadrenia účastníkov konania, dôkazy, čestné vyhlásenia, ako aj skutočnosti všeobecne známe alebo známe organizačnej zložke Sociálnej poisťovne z jej činnosti.

13. Podľa § 195 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení, organizačná zložka Sociálnej poisťovne pri posudzovaní veci objasňuje rovnako dôkladne všetky rozhodujúce skutočnosti bez ohľadu na to, či svedčia v prospech, alebo v neprospech účastníka konania.

14. Z obsahu pripojeného administratívneho spisu mal kasačný súd za preukázané, že žalovaná iniciovala tiež vonkajšiu kontrolu správnosti určenia vymeriavacieho základu za žalobkyňu, v rámci ktorej bolo skonštatované, že vymeriavacie základy pre určenie výšky poistného za mesiac august 2015 boli za žalobkyňu určené správne a správne bol určený aj počet dní, za ktoré sa platí poistné (1 kalendárny deň) s poukazom na to, že dňa 06.10.2015 zamestnávateľ žalobkyne zaslal opravný registračný list fyzickej osoby s dátumom skončenia rodičovskej dovolenky 30.08.2015, na čo poukazovala aj žalobkyňa vo svojom odvolaní zo dňa 13.10.2015.

15. Z predloženého spisového materiálu tiež vyplýva, že rozhodnutie druhostupňového správneho orgánu (žalovanej) bolo vydané dňa 25.11.2015, teda v čase, keď údaje v informačnom systéme Sociálnej poisťovne už korešpondovali údajom, ktoré zamestnávateľ žalobkyne vykázal v rámci opravného registračného listu fyzickej osoby dňa 06.10.2015. Z administratívneho spisu a ani z tvrdení žalovanej pritom nevyplýva, že by zmeny uvedené v opravnom registračnom liste neakceptovala. V dôsledku uvedeného, na jednej strane síce došlo k úprave informačného systému Sociálnej poisťovne plne v súlade s opravným registračným listom fyzickej osoby, na druhej strane však táto okolnosť nebola zohľadnená pri posudzovaní veci (odvolania) žalobkyne.

16. Povinnosťou organizačnej zložky Sociálnej poisťovne (teda aj žalovanej ako druhostupňového správneho orgánu) je pritom pred vydaním rozhodnutia postupovať tak, aby bol skutočný stav veci zistený presne a úplne a aby boli rovnako dôkladne objasnené všetky rozhodujúce skutočnosti bez ohľadu na to, či svedčia v prospech alebo v neprospech žalobkyne. Žalobkyňa včas a riadne v rámci odvolacieho konania pred správnym orgánom uviedla prečo a z akých dôvodov rozhodnutie pobočky Sociálnej poisťovne považuje za nesprávne. Konštatovanie a postup žalovanej, keď neprihliadla na námietky žalobkyne nakoľko určenie (výpočet) dávky v nezamestnanosti bol v čase vydania ešte prvostupňového rozhodnutia správny, lebo korešpondoval údajom v informačnom systéme ešte pred zaslaním opravného registračného listu fyzickej osoby, z dôvodu ktorého rozhodnutie pobočky ako správne potvrdila, nemá oporu v zákone. Správne konanie a rozhodnutia v ňom vydané správnymi orgánmi oboch stupňov v merite veci je potrebné považovať podľa ustálenej súdnej praxe za jednotný celok. Skutočný stav veci tak ako ho odvolací správny orgán zistil a ako vyplýva zo spisového materiálu, hoci je odlišný od skutkového stavu zisteného správnym orgánom prvého stupňa, nebol premietnutý do samotného právneho posúdenia veci. Takýto postup je predovšetkým v rozpore so základnými zásadami, ktorými je organizačná zložka (teda aj žalovaná) povinná sa riadiť, a to ešte pred vydaním samotného rozhodnutia.

17. Ku konštatovaniu sťažovateľky, ktorým označila konanie žalobkyne za účelové so zámerom získať dávku v nezamestnanosti vo vyššej sume, než jej bolo priznané v prvostupňovom konaní, kasačný súd považuje za potrebné uviesť, že pokiaľ zákon postup či konanie účastníka (resp. jeho zamestnávateľa) aké bolo preukázané v danej veci nevyklučuje (nezakazuje), resp. nesankcionuje, nie je možné vyhodnotiť ho ako účelové a z toho dôvodu pri rozhodovaní o opravnom prostriedku sa neriadiť zásadami ustanovenými v § 195 zákona č. 461/2003 Z. z. a neprihliadnuť na zmenu skutkového stavu v (správnom) odvolacom konaní.

18. Na rozdiel od krajského súdu, kasačný súd skutkový stav považoval za náležite zistený. V administratívnom spise žalovaného sú zaznamenané všetky skutočnosti rozhodujúce pre objektívne

posúdenie nároku žalobkyne na dávku v nezamestnanosti.

19. Objasnenie dôvodov podania opravného registračného listu fyzickej osoby na toto posúdenie vplyv nemá, rovnako ako nemá vplyv ani okolnosť, či bývalý zamestnávateľ žalobkyne za ňu uhradil poistné za deň 31.08.2015 v zákonnej lehote alebo neskôr. V danom prípade platí ustanovenie § 109 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení, podľa ktorého nárok zamestnanca na dávku v nezamestnanosti nezávisí od plnenia povinností zamestnávateľa platiť a odvádzať poistné na poistenie v nezamestnanosti.

20. Z vyššie uvedených dôvodov však kasačný súd v zhode s názorom krajského súdu konštatuje, že skutkový stav, ktorý vzal žalovaný za základ napadnutého rozhodnutia, nemá oporu v administratívnom spise.

21. Nakoľko sťažovateľka danú právnu vec v konečnom dôsledku nesprávne právne posúdila, kasačný súd jej kasačnú sťažnosť nevyhodnotil ako dôvodnú a s poukazom na § 461 SSP ju zamietol.

22. O trovách kasačného konania rozhodol najvyšší súd v súlade s § 167 ods. 1 v spojení s § 467 ods. 1 SSP, nakoľko žalobkyňa bola v kasačnom konaní plne úspešná.

23. Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.